

T. MALAN

Το Ενιαίο Σχολείο στη Γαλλία: Έρευνες και προοπτικές

Η εκπαιδευτική πολιτική που ακολουθήθηκε στη Γαλλία για το Ενιαίο Σχολείο για να κατανοηθεί πρέπει να τοποθετηθεί μέσα στο ιστορικό της πλαίσιο.

Μια πολιτική ενοποίησης των διαφόρων μορφών του 2/βάθμιου σχολείου άρχισε από το 1937 με υπουργό τον Jean Zay.

Δεν θα αναφερθούμε εδώ καθόλου στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτικής και δημόσιας εκπαίδευσης, που είναι ένα ενδιαφέρον θέμα της ιστορίας και της κοινωνιολογίας του γαλλικού σχολείου, αλλά θα ασχοληθούμε με την προοδευτική ενοποίηση διαφόρων τύπων εκπαίδευσης μέσα στο ίδιο το δημόσιο σχολείο.

Η παλιά αντίληψη ενός δημοτικού συστήματος που χωρίζεται σε ευδιάκριτες κατηγορίες: πρωτοβάθμια και 2/βάθμια, (η πρώτη έχοντας και τάξεις του επιπέδου της δευτεροβάθμιας και η 2η της πρωτοβάθμιας) αρχίζει να αντικαθίσταται από έναν καινούργιο διαχωρισμό κατά εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Το σημείο αναφοράς το πιο γνωστό που συνήθως θεωρείται και το ξεκίνημα για το Ενιαίο Σχολείο είναι το σχέδιο Langevin-Wallon που πήρε το όνομά του από τους δημιουργούς του.

Αυτό προέβλεπε ήδη από το 1947 την ενοποίηση των διαφόρων μορφών της εκπαίδευσης μετά το δημοτικό σχολείο με την οργάνωση 2 κύκλων σπουδών, έναν κύκλο «προσανατολισμού» από 11 μέχρι τα 15 και έναν κύκλο «προσδιοριστικό» από τα 15 μέχρι τα 18.

Το σχέδιο αυτό δεν εφαρμόστηκε γιατί υστερούσε στις πρακτικές εφαρμογές. Εμποδίστηκε ακόμη από τον ανταγωνισμό ανάμεσα στους δασκάλους και καθηγητές της μέσης ως προς τη θέση που θα είχαν αντίστοιχα ο κάθε κλάδος μέσα σ' αυτό το «μέσο σχολείο». Οι ανταγωνισμοί συνεχίστηκαν και επηρέασαν τις διαδοχικές μεταρρυθμίσεις που έγιναν για το «μέσο σχολείο» στη Γαλλία.

Η κίνηση για την δημιουργία του ενιαίου ή καθολικού σχολείου βασίζεται από τη μια μεριά στην κοινωνική διεκδίκηση για ίσες ευκαιρίες εκπαίδευσης και από την άλλη σε μια αντίληψη ενοποίησης.

Αυτή η ενοποίηση μπορούσε να γίνει με πολλούς τρόπους:

— Με επέκταση του Δημοτικού σχολείου, που μετατρεπόταν σε *Βασικό Σχολείο* στο μέτρο που η υποχρεωτική εκπαίδευση θα παρατεινόταν. Αυτό όμως θα είχε σαν αποτέλεσμα να καθυστερήσει την αρχή των σπουδών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

— Με την οργάνωση μιας «μέσης βαθμίδας» που θα βρισκόταν μεταξύ πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης η οποία θα χωριζόταν σε 2 κύκλους Α' και Β', αυτή είναι και η τάση που υπερίσχυσε.

— Με την διατήρηση ενός διαχωρισμού μεταξύ διαφόρων *τύπων ή κατηγοριών* που θα ανταποκρίνονταν σε σχέδια και πληθυσμούς διάφορους όπως κλασική, μοντέρνα τεχνική, (στοιχειώδης ανώτερη). Καθένας από τους παραπάνω τομείς προσδιοριζόταν να αναπτύξει τον *ιδιάζοντα* χαρακτήρα του. Προβλεπόταν ένας κάποιος συντονισμός μεταξύ των διαφόρων τύπων αποκλείοντας όμως την οριζόντια οργάνωση κατά βαθμίδες.

Η μεταρρύθμιση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Γαλλία για τη δημιουργία ενός ενιαίου σχολείου θα περάσει από διάφορα σημαντικά στάδια:

1. 1959-1963

2. 1975

3. 1981-1983

I. Πρώτος σταθμός: 1959/1963

Η ταχεία ανάπτυξη του σχολικού πληθυσμού, αυτό που ονομάστηκε σχολική έκρηξη θα συνοδευτεί από δομικές μεταρρυθμίσεις και παιδαγωγικές προσπάθειες προς την κατεύθυνση της δημιουργίας του «ενιαίου σχολείου».

— Το σχέδιο Billeres στα 1956, που δεν υιοθετήθηκε, προέβλεπε μια αυτόνομη «μέση βαθμίδα» προσανατολισμού δευτεροετών σπουδών η οποία ήταν ξέχωρη και από την πρωτοβάθμια και από την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπου προβλεπόταν να διδάξουν οι δύο τύποι δασκάλων.

— Το διάταγμα της 6-1-1959 αποφασίζει την επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης ως τα 16 χρόνια. Εφαρμόστηκε από το 1967.

— Η απόφαση Berthoin της 6-1-1959 προβλέπει την προσέγγιση των διαφόρων μορφών της μετά το δημοτικό εκπαίδευσης σ' έναν κύκλο πειραματικό διετούς διάρκειας. Αυτός θα εντασσόταν τότε στις τελευταίες τάξεις του δημοτικού (κυρίως στις αγροτικές περιοχές), τότε στο κολλέγιο γενικής μόρφωσης C.E.G., τότε στο Λύκειο, ανάλογα με την περίπτωση.

Ο προσανατολισμός προς μια από τις τρεις παραπάνω κατευθύνσεις καθορίζει στην πραγματικότητα τις μελλοντικές δυνατότητες προσανατολισμού.

— Το διάταγμα Fouchet της 3-8-1963 προχωρεί περισσότερο προβλέποντας την ένταξη όλων των υαρχόντων μορφών της μεταδημοτικής

εκπαίδευσης σ' έναν 1ο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

— Την δημιουργία ενός αυτόνομου πολιδύναμου σχολείου του Αου κύκλου (το κολλέγιο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης C.E.S.) που προοριζόταν να δεχτεί στο ίδιο κτήριο όλους τους μαθητές των τάξεων από την 6η ως την 3η και θα τους πρόσφερε το σύνολο των μαθημάτων του πρώτου κύκλου, πράγμα που δεν μπορούν να κάνουν όλα τα (C.E.G.) κολλέγια καθώς είναι χωριστά από τα δημοτικά σχολεία και συχνά έχουν μικρό αριθμό παιδιών για να μετατραπούν σε C.E.S.

— Με την δημιουργία καινούργιων εγκαταστάσεων η κατασκευή αυτού του τύπου του σχολείου θα επιταχυνθεί. Το slogan που χρησιμοποιούν οι υπουργοί της εποχής: «ένα C.E.S. κάθε μέρα» δείχνει τη μεγάλη κατασκευαστική προσπάθεια που έγινε.

— Με την συνένωση ενός πρώτου κύκλου κλασικού και ενός μοντέρνου λυκείου σε ένα C.E.G.

— ή με την συνένωση σ' ένα λύκειο τάξεως του C.E.G. Η εγκατάσταση των κτηριακών μονάδων και η επιλογή του πληθυσμού των μαθητών γίνεται με βάση ένα σχολικό χάρτη που προσδιορίζει τους σχολικούς τομείς, δηλαδή μια σχολική ζώνη (κάτι ανάλογο με την βιομηχανική) που είναι υποχρεωτική για τα ιδρύματα του πρώτου κύκλου.

Αυτή η γενίκευση ενός μοναδικού «μέσου κύκλου» πρέπει να καταλήγει στο τέλος της φοίτησης σε μια επαγγελματική εξειδίκευση.

Σύμφωνα με τους στόχους του 5ετούς προγράμματος 1966-1970 το CAP (certif d'apt. prof.) είναι το τίμημα μιας μεθοδικής πλήρους μάθησης, ενός βασικού επαγγέλματος που το παίρνουν οι μαθητές μετά την 5η τάξη μέσα σε τρία χρόνια.

Τα CAP πρέπει να αντικατασταθούν προσδευτικά με τα BEP «πτυχία επαγγελματικής μόρφωσης». Αυτά έχουν 60 ειδικότητες. Τα BEP δίνουν ειδίκευση όχι σ' ένα καθορισμένο επάγγελμα, αλλά σε ομάδα δραστηριοτήτων που αφορούν έναν επαγγελματικό τομέα μετά από μια πλήρη ειδίκευση στον πρώτο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως το τέλος της 3ης τάξης.

Στην πραγματικότητα το VI σχέδιο 1971-1975 αναθεώρησε τον παραπάνω στόχο και η αλλαγή από CAP σε BEP δεν έγινε μέχρι σήμερα.

Η επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης που είναι διαρθρωμένη στο μέσο κύκλο και στα CES μας παρακινεί να θεωρήσουμε το σύνολο της στοιχειώδους εκπαίδευσης (5+4 χρόνια) σαν ένα ενιαίο σύνολο που δημιουργεί «το βασικό σχολείο», ένας κοινός κορμός αφιερωμένος στη βασική μόρφωση όλων και αντιστοιχεί στην περίοδο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Μετά απ' αυτήν τη βασική εκπαίδευση θα μπορεί να γίνει επιλογή επαγγελματικών ειδικοτήτων. Σ' αυτό το σημείο ο Σχολικός και Επαγγελματικός Προσανατολισμός γνωρίζει μεγάλη ανάπτυξη.

Αυτή η δομική ενοποίηση των διαφόρων μορφών της μετά το δημοτικό εκπαίδευσης, «σ' ένα μέσο κύκλο» μπορούσε να πραγματοποιηθεί ή στα CEG ή σ' έναν πρώτο κύκλο των λυκείων, δηλαδή σε καινούργια CES. Η εκπαίδευση όμως των λυκείων θα έπρεπε προοδευτικά να ανήκει στο δεύτερο κύκλο σπουδών.

Αλλά πέρα από τη δομική ενοποίηση έμπαινε και το πρόβλημα των παιδαγωγικών στόχων, της επιλογής μεταξύ ενός πραγματικού «κοινού κορμού» εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές της διατήρησης ορισμένων διαφοροποιήσεων. Το ερώτημα ήταν πάνω σε ποιες βάσεις θα γινόταν και για πόσο χρόνο; ποια θα ήταν η οργάνωση αυτού του «πολυδύναμου μέσου σχολείου»;

Τα κίνητρα που οδήγησαν στη δημιουργία ενός κοινού κορμού είναι ποικίλα: η παιδαγωγική αντίληψη για ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης, ακόμη οι σχέσεις επιρροής ανάμεσα στις διάφορες κατηγορίες των εκπαιδευτικών και των αντιπροσώπων των οργανώσεών τους. Οι δάσκαλοι διεκδικούσαν να αναλάβουν την ευθύνη για «την βασική εκπαίδευση» μέχρι το τέλος του μέσου κύκλου.

Εν ονόματι της ίσης προσφοράς ευκαιριών μερικοί θεωρούν ότι ένας «κοινός κορμός» εκπαίδευσης θα είχε σαν αποτέλεσμα την ισότητα, διότι θα καθυστερούσε τους καλούς μαθητές και θα απογοήτευε τους μέτριους. Γι' αυτό υποστήριζαν μια διαφοροποιημένη εκπαίδευση η οποία να παίρνει υπόψη της τις διαφορές των δεξιοτήτων μεταξύ των μαθητών. Πάντως όποιες και να είναι οι δομές της εκπαιδευτικής οργάνωσης που θα υιοθετηθεί, είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα εξισορροπήσεως για να απαλειφθούν αυτές οι διαφορές.

Η λύση που υιοθετήθηκε, για να ληφθούν υπ' όψη οι διαφορές επιπέδου μεταξύ των μαθητών με αυτήν την ενοποιημένη μορφή του CES ήταν η δημιουργία τριών βαθμίδων (filieres):

- Μια φιλιέρ κλασική ή τύπος 1 όπου διδάσκουν οι καθηγητές του λυκείου.
- Μια φιλιέρ συγχρόνων σπουδών ή τύπος 2.
- Μια φιλιέρ όπως λέγεται «μετάβασης» (τάξεις από την 6η έως την 5η) πρακτικές
- και τάξεις από την 4η έως την 3η (φιλιέρ III) για τους μαθητές που παρουσιάζουν δυσκολίες.

Ο όρος μετάβαση σήμαινε πως και οι μαθητές της 6ης και 5ης (III τύπος) μπορούσαν κατ' αρχήν να ενταχθούν στις κανονικές (φιλιέρ) I ή II. Αυτές οι τάξεις είναι ενταγμένες στον κύκλο της παρατήρησης.

Ο όρος *πρακτική (φιλιέρ)* σήμαινε πως: οι μαθητές της 4ης και 3ης προετοιμάζονται κυρίως μέσω μιας συγκεκριμένης παιδαγωγικής και ιδιαίτερα προεπαγγελματικής ή για να εισαχθούν στην τεχνική εκπαίδευση

ή προορίζονταν για να μουν στην ενεργό ζωή μετά τη λήξη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Διαχωρίζονται λοιπόν από την 6η με τους καθηγητές και τις διαφορετικές μεθόδους: ο επαναπροσανατολισμός από τη μια στην άλλη φιλιέρ είναι δυσχερής.

Ο τρίτος τύπος (η 3η φιλιέρ μεταβατική) και πρακτική που δεχόταν το 20% των μαθητών δεν έδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Οι τάξεις της 4ης και 3ης του «πρακτικού» στην αρχή αντικαταστάθηκαν με τάξεις που ονομάστηκαν *προεπαγγελματικές* του επιπέδου του (C.P.P.N.) C preparatoire profess και με τάξεις προπαρασκευής στην επαγγελματική εκπαίδευση με τελικό χαρτί το CAP aptitude: prof.

Στην πραγματικότητα ο προσανατολισμός προς το CAP ή προς την επαγγελματική εξάσκηση είναι δυνατός από την 5η τάξη, γεγονός που διαιωνίζει το θέμα του πρώιμου προσανατολισμού.

Πολύ γρήγορα φθάσαμε στο συμπέρασμα να μιλάμε για αποτυχία για τις τάξεις της «transition» μετάβασης και τις πρακτικές. Ήταν δύσκολο να λειτουργήσει ένα μοντέλο μετάβασης ανάμεσα στις φιλιέρ μέσα σ' ένα εκπαιδευτικό σύστημα που ήταν σφραγισμένο από μια ελυστική παράδοση και μια παιδαγωγική αφηρημένου επιπέδου.

Οι μαθητές και η εκπαίδευση αυτών των τάξεων δεν δέχτηκαν την δέουσα προσοχή και αγωγή. Υπήρχαν λίγοι έμπειροι και αφοσιωμένοι δάσκαλοι, πολλοί άπειροι. Οι μαθητές δεν γίνονταν δεκτοί στις άλλες φιλιέρ, τους αρνούνταν ακόμη και τις καλές αίθουσες.

Αυτά τα στεγανά του CES μεταξύ των φιλιέρ δημιούργησαν παράλληλα μια δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ένα τύπο ανώτερης δημοτικής εκπαίδευσης και ένα πρακτικό σχολείο, όλα απόγονοι των παλαιών δομών. Ο κίνδυνος ήταν μεγάλος για να μπορέσει να υπάρξει ικανοποίηση από μια τέτοια παράθεση τύπων σχολείων μέσα στους ίδιους χώρους (εγκαταστάσεις) που λειτουργούσαν οι παλιές συνήθειες, χωρίς να στοχεύει κανείς σε μια συγχώνευση. Διευκολυνόταν έτσι ο διαχωρισμός ανάμεσα στον πρώτο κύκλο (μικρής διάρκειας) που οδηγεί στην ενεργό ζωή στο τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και έναν πρώτο κύκλο μακράς διάρκειας που θα οδηγούσε στο λύκειο.

Πραγματοποιήθηκε μια έρευνα η οποία ακολούθησε δύο φάσεις και έγινε σε μερικά πειραματικά κολλέγια: 1967-1975 και 1977-1980.

Οι έρευνες έδωσαν βαρύτητα στην εξεύρεση ευλύγιστων δομών λειτουργίας μέσα στα ίδια τα κολλέγια και προσπάθησαν να προσαρμόσουν την διδασκαλία των μαθητών με:

- την κατάργηση των φιλιέρ
- την οργάνωση ομάδων μαθημάτων κοινού επιπέδου στην 6η τάξη για σύνολα 100 μαθητών.

Οι 100 μαθητές χωρίζονταν σε 3 γκρουπ μαθημάτων που συνδέονταν με βάση την ομοιογένειά τους. Έτσι τα μαθήματα (εργαλεία), δηλαδή γαλλικά, μαθηματικά, 3 γλώσσες, αποτελούσαν την ομοιογενή ομάδα.

- Οι ανθρωπιστικές επιστήμες αποτελούσαν την ημι-ομογενή ομάδα
- και οι άλλοι κλάδοι μαθημάτων και δραστηριοτήτων που θυμίζουν το παραδοσιακό σχολείο ήταν η ετερογενής ομάδα.

Την ομαδική δουλειά μεταξύ των εκπαιδευτικών, ώστε να προωθηθεί μια δια-διδασκτική λειτουργία μεταξύ των διδασκόμενων μαθημάτων και την έναρξη της συμβουλευτικής διδακτικής σχέσης *tutorat*, δηλαδή εξατομικευμένες συμβουλές προς τους μαθητές.

Αυτή η έρευνα είχε σαν αποτέλεσμα την μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκατέλειπαν τις σπουδές στα πειραματικά CES και την παράλληλη αύξηση του ποσοστού των μαθητών που άφηναν την 3η τάξη σε σχέση με τα άλλα κολλέγια.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ 1975

Ο υπουργός παιδείας R. Haby εφαρμόζει το νόμο της 1ης Ιουλίου 1975 που αφορά τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος.

Οι 3 *filieres* προβλέπουν δραστηριότητες και ωράριο για τους μαθητές που παρουσιάζουν δυσκολίες. Αυτή η ανομοιογένεια γρήγορα αποδείχτηκε υπερβολική και η μέθοδος της παιδαγωγικής υποστήριξης ελάχιστα αποδοτική.

ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ

Μια επιτροπή το Δεκέμβριο του 1982 δημοσίευσε προτάσεις για ένα δημοκρατικό κολλέγιο (επιτροπή Legrand). Ο υπουργός σε μια διακήρυξη της 1-2-1983 καθόρισε τους προσανατολισμούς που λήφθηκαν υπόψη σε σχέση με τις προτάσεις της επιτροπής Legnaus.

1. Εξεύρεση ευλύγιστων δομών μέσω των ιδρυμάτων που θα επιτρέπουν την οργάνωση εργασίας κατά ομάδες μαθημάτων ομοιογενούς επιπέδου για μερικά μαθήματα, για να μπορεί κάθε μαθητής να προχωρεί με τον προσωπικό ρυθμό του και χωρισμός σε άλλα ετερογενή, για να αποφευχθεί η επαναδημιουργία των φιλιέρ.

2. Ανάπτυξη του ομαδικού τρόπου δουλειάς μεταξύ των εκπαιδευτικών καθώς και του θεσμού της παιδαγωγικής υποστήριξης (*tutorat*), ώστε να εξασφαλισθεί μια εξατομικευμένη παιδαγωγική παρακολούθηση του μαθητή από τον σύμβουλο δάσκαλο (ο υπουργός προβλέπει επιλογή του συμβούλου από το μαθητή).

3. Την καλύτερη δυνατή ισορροπία των δραστηριοτήτων και ιδιαίτερα

με μια προοδευτική ανάπτυξη των καλλιτεχνικών και φυσικών δραστηριοτήτων, καθώς και την προοδευτική δημιουργία κλάδου τεχνολογικής εκπαίδευσης από την δη και πέρα, που θα αντικαταστήσει χειροτεχνικά και τεχνικά μαθήματα. Αυτό το μάθημα προορίζεται να γίνει μάθημα γενικής μόρφωσης σε ίση μοίρα με τα κύρια μαθήματα. Το μάθημα αυτό θα περιέχει 3 τομείς ηλεκτρονική, μηχανική και κατασκευές, οικονομία και πληροφορική διαχείριση.

4. Ανάπτυξη των ευθυνών και της αυτονομίας των εγκαταστάσεων, δημιουργία ενός σχεδίου της κτιριακής μονάδας, όπου θα περιγράφονται οι στόχοι των εγκαταστάσεων σε σχέση με το σχολικό πληθυσμό και την κοινωνική και οικονομική του προέλευση, καθώς και την τοποθεσία χώρου εγκατάστασης. Οι παραπάνω παράγοντες ευθυγραμμίζονται με τα αποτελέσματα της φοίτησης των μαθητών.

Αυτά τα σχέδια θα έπρεπε να βοηθήσουν στην τακτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που έχουν ληφθεί. Σχέδια έχουν ήδη μελετηθεί από πολλές μονάδες μέσα στα πλαίσια της πολιτικής για ζώνες προτεραιότητας, που μπήκε σε λειτουργία το 1981 και στοχεύει να καθορίσει ειδικά μέτρα για την καταπολέμηση των σχολικών αποτυχιών που συναντιούνται σε ζώνες-περιοχές όπου βρίσκεται μεγάλος αριθμός μαθητών με δυσκολίες.

Στα πλαίσια του ΙΧου σχεδίου (1984-1988), το σύνολο των κολλεγίων πρέπει να δεσμευθεί για την ανανέωση του 1988. Για την επίτευξη του σχεδίου στην αρχή υιοθετήθηκε η μέθοδος της εθελοντικής ανάληψης από τα λύκεια η οποία όμως τείνει να ατονίσει και θα πρέπει να αντικατασταθεί με ένα ημερολογιακό πρόγραμμα-πλαίσιο.

Μεταξύ των δυσκολιών που προβλέπονται ότι θα σκοντάψει η μεταρρύθμιση των κολλεγίων αναφέρουμε:

— Την ανομοιογένεια του επιπέδου των μαθητών, όταν μπαίνουν στην δη τάξη. Η παιδαγωγική διαφοροποίηση παίρνει την μορφή της ομαδοποίησης κατά μαθήματα, χωρίς την παράλληλη ανασύνθεση των filières. Οι τελικές εξετάσεις του κολλεγίου τελικά αποκαταστάθηκαν.

— Η ανεπαρκής προετοιμασία των εκπαιδευτικών, η οποία ήδη είχε σημειωθεί και σε σχέση με τα παρόντα προγράμματα. Οι καθηγητές των κολλεγίων πρέπει να επιλέγονται με βάση το Bac + 2 και να ακολουθεί μια 2ετής επιμόρφωση. Ήδη ανακαλύφθηκε ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης για όλους τους εκπαιδευτικούς κολλεγίων: οι καθηγητές παρωθούνται να παρακολουθήσουν ανώτερες σπουδές, ιδιαίτερα αυτοί που έχουν σαν εφόδιο μόνο το bac, σεμινάρια πολλών εβδομάδων οργανώνονται γι' αυτούς που αναπληρώνονται από άλλους συναδέλφους. Γίνονται ομαδικές επιμορφώσεις μέσα στις εγκαταστάσεις τους.

Καινούργια προγράμματα υιοθετήθηκαν το 1985 και επαναεπιβεβαιώνουν την ανάγκη να περιέχουν γνώσεις που θα ανοίγουν τον δρόμο για το Bac για

την πλειοψηφία των μαθητών.

Το κράτος έθεσε στόχο να οδηγήσει το 2.000 τα 80% μιας τάξης προς την απόκτηση του Βαc έναντι του 37% που κατευθύνεται σήμερα. Η επιτυχία της ανανέωσης των κολλεγίων είναι ένα σημαντικό στοιχείο αυτής της στρατηγικής, αφού μέσα σ' αυτά αποφασίζεται κατά μεγάλο ποσοστό η δυνατότητα του κάθε μαθητή να συνεχίσει τις σπουδές του προς το Βαc παρά να οδηγηθεί προς την τεχνική εκπαίδευση μικρής διάρκειας, ή να διακόψει για να μπει στην ενεργό ζωή. Έτσι το κολλέγιο θα είναι ελκυστικό και λιγότερο τελικός κύκλος σπουδών για μια μεγάλη ομάδα μαθητών. Θα γίνει δηλαδή μεταβατικός κύκλος σπουδών προπαρασκευής για το Λύκειο. Έτσι το 1985 στους 100 μαθητές που μπαίνουν στην 6η μόνο οι 41 θα εισάγονται στο Λύκειο.

Και για τα Λύκεια πάρθηκαν ορισμένα μέτρα με στόχο την ενοποίηση που θα επέτρεπε έναν τελικό προσανατολισμό. Μια καινούργια 2η τάξη στα λύκεια, αδιαφοροποίητη, πρέπει να παίζει ταυτόχρονα και το ρόλο του προσανατολισμού προσφέροντας σ' όλους τους μαθητές έναν κοινό κορμό και από την άλλη το ρόλο της προσδιοριστικής κατεύθυνσης (ειδικές δέσμες) ετοιμάζοντας τους μαθητές για τον τελικό τους προσανατολισμό.

Αυτή η τάξη έχει για στόχο να επαναεξισορροπήσει τους διάφορους τομείς μαθημάτων και να μειώσει την υπερβολική προτεραιότητα των μαθηματικών και των θετικών επιστημών. Αλλά αυτή η καινούργια 2η τάξη γνωρίζει στην πράξη μια κάποια διαφοροποίηση και οδηγεί σε έναν πραγματικό προσανατολισμό από το γεγονός ότι προσφέρει ένα πλήθος επιλογών στους μαθητές. Ιδιαίτερα αυτές οι επιλογές θα καθορίσουν τους τομείς μόρφωσης που θα ακολουθήσουν στην 1η τάξη.

Ιδιαίτερα οι τεχνολογικές* επιλογές προς τα ΒΑC τεχνολογίας.

Η Γαλλία έχει αναπτύξει ένα πρόγραμμα τεχνικής και επαγγελματικής μόρφωσης που εξελίχθηκε ιδιαίτερα σαν σύστημα σχολικό πλήρους απασχόλησης και σαν ένα σύστημα ξεχωριστό μέσα στη γενική εκπαίδευση.

Πάρθηκαν πολλά μέτρα για να αποστεγανοποιήσουν αυτή την εκπαίδευση και να βελτιώσουν τις συνθήκες προσανατολισμού και επαναπροσανατολισμού των νέων:

— Προοδευτική αντικατάσταση των CAP σε τρία χρόνια, ξεκινώντας από την 5η τάξη με τη δημιουργία πιο εκτεταμένων BEP που θα ξεκινούν από την 3η τάξη. Η δυνατότητα ενός προσανατολισμού προς την τεχνική εκπαίδευση στο τέλος της 5ης τάξης δεν έγινε εξαιτίας του γεγονότος ότι στάθηκε αδύνατο να πετύχει αποτελεσματικά ο αρχικός στόχος του 1963 (στην 5η τελειώνει ο 1ος κύκλος σπουδών). Γι' αυτό αφέθηκε η ευθύνη στους γονείς.

* Κάνουν 11 ώρες την εβδομάδα μαθήματα τεχνολογίας από την δεύτερη τάξη και μετά.

— Η ανάπτυξη των τάξεων —γέφυρες στην 2α και 1η οδηγούν στο ΒΑC για τους καλύτερους απόφοιτους των ΒΕΡ.

— Η δυνατότητα για τους πτυχιούχους των τεχνικών ΒΑC να μπουν σε ανώτερες τεχνικές σχολές και Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα Τεχνολογίας (IUT), καθώς και στα πανεπιστήμια.

— Η δημιουργία το 1985 επαγγελματικών ΒΑC ξεκινώντας από τη λήψη ορισμένων διπλωμάτων του δεύτερου κύκλου μικράς διάρκειας.

Παρόλη την τάση για ενοποίηση του εκπαιδευτικού συστήματος κατά την οποία πάρθηκαν μέτρα φιλόδοξα, το εκπαιδευτικό σύστημα δεν φαίνεται ακόμη να είναι σε θέση να διασφαλίσει μια βασική μόρφωση και μια αρχή επαγγελματικής εξειδίκευσης που να ικανοποιούν το σύνολο των νέων.

Ένα μεγάλο ποσοστό απ' αυτούς εγκαταλείπει το σχολείο στα 16 χρόνια του χωρίς ειδικότητα και βρίσκεται χωρίς δουλειά συχνά και για πολύ καιρό.

Σ' αυτό το σημείο οι μαθητές πηγαίνουν να παρακολουθήσουν μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης, συνήθως προσωρινής διάρκειας. Η μαθητεία αυτή είναι επικεντρωμένη στην επαγγελματική κατάρτιση, αλλά συνήθως μετατρέπεται σε συμπληρωματική γενική μόρφωση που το παραδοσιακό σύστημα δεν είχε καταφέρει να τους εξασφαλίσει.

Συμπεράσματα

Τα κολλέγια κατέχουν την κυρίαρχη θέση στις δομικές μεταρρυθμίσεις που έγιναν διαδοχικά, από το 1945, στη Γαλλία.

Εδώ πρέπει να τοποθετηθεί το εμπόδιο της αποδοτικής επέκτασης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και της αύξησης του πληθυσμού το 1966-1970.

Το Ενιαίο Σχολείο (κολλέγιο) υπήρξε πάντα ο στόχος από το 1936 αλλά το βάρος για πολύ καιρό δινόταν στις δομικές αλλαγές παρά στην παιδαγωγική σύνθεση, η οποία απομένει ακόμα να γίνει μέσα σ' ένα σύστημα που παραμένει επιλεκτικό.

Υπάρχει λοιπόν η τάση να ιεραρχούνται οι τύποι της εκπαίδευσης δίνοντας προτεραιότητα στην αφηρημένη κατάρτιση των θετικών επιστημών, ενισχύοντας το ρόλο των Μαθηματικών και τοποθετώντας σε δεύτερη μοίρα την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση με κίνδυνο να χαρακτηριστεί ο προσανατολισμός προς αυτήν την κατεύθυνση αποτυχία.

Για να έχει σωστό αποτέλεσμα η μεταρρύθμιση σ' αυτό το κολλέγιο, δεν έπρεπε να είναι αυτό ούτε ομοιόμορφο ούτε «διαχωριστικό» αλλά διαφοροποιημένο, και αυτό γιατί πρέπει να παίρνει υπόψη τις διαφορές των μαθητών.

Η επιτυχία αυτής της μεταρρύθμισης ετοιμάζει και συντονίζει επίσης και την ανανέωση του λυκείου και την δυνατότητα να πραγματοποιηθεί ο

στόχος που προαγγέλθηκε από το Υπουργείο Παιδείας, δηλαδή να οδηγηθεί το 80% των μαθητών μιας τάξης στο BAC.

Η επιτυχία αυτής της μεταρρύθμισης εξαρτάται από την επιτυχία της ανανέωσης της πρώτης βαθμίδας, αφού μόνον αυτό το επίπεδο μιας πολιτικής πρόληψης της αποτυχίας θα μπορούσε να ήταν αποτελεσματική. Γιατί, πράγματι, το να μείνεις στάσιμος σε μικρή τάξη έχει επιπτώσεις πολύ μεγαλύτερες.

Οι μαθητές φτάνουν στην 6η τάξη μετά τη φοίτηση στη στοιχειώδη εκπαίδευση, της οποίας η επιτυχής λειτουργία ρυθμίζει την απόδοσή τους στα κολλέγια.

Η μετάφραση στα Ελληνικά έγινε από την κ. Αικ. Κοσμά.